

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2023. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2023.8.7>

УДК 351.78

I. М. Олійченко,

д. держ. упр., професор, професор кафедри менеджменту та адміністрування, Національний університет «Чернігівська політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8424-5432>

В. В. Артеменко,

аспірант кафедри менеджменту та адміністрування, Національний університет «Чернігівська політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-3929-2332>

ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

I. Oliychenko,

Doctor of Science in Public Administration, Professor, Professor of the Department of Management and Administration, Chernihiv Polytechnic National University

V. Artemenko,

Postgraduate student of the Department of Management and Administration, Cherniniv Polytechnic National University

THE EXPERIENCE OF EUROPEAN COUNTRIES IN THE FIELD OF LABOR PROTECTION MANAGEMENT AND THE POSSIBILITIES OF ITS APPLICATION IN UKRAINE

У статті проаналізовано досвід європейських країн у сфері створення системи управління охороною праці, а також державна політика України у сфері охорони праці. Дивлячись на високу технологічну розвиненість європейських країн, стає зрозуміло, що вони не могли б досягнути такого рівня розвитку виробництва без впровадження ефективних систем управління охороною праці. Саме тому варто приділити увагу вивчення європейського досвіду у цій сфері. А також у статті проаналізовано державну політику України у сфері охорони праці, а саме розкрито головні принципи державної політики основою якої є пріоритет життя і здоров'я робітників. З цією метою держава приймає нормативно-правові акти в галузі охорони праці, регулює відносини між роботодавцями та працівниками, вимагає виконання відповідних обов'язків та надає необхідні права.

The article analyzes the experience of European countries in the field of creating a management system for labor protection and industrial safety, as well as the state policy of Ukraine in the field of labor protection. Taking into account the high technological development of European countries, we can safely conclude that European countries would not have been able to achieve such a level of industrial development without the implementation of effective management systems for labor protection and industrial safety. Therefore, it would be advisable to pay attention to the study of European experience in this area. The article also analyzes the state policy of Ukraine in the field of labor protection, namely, the main principles of the state policy, which is based on the priority of life and health of workers, are revealed. For this purpose, the state adopts normative legal acts in the field of labor protection, regulates relations between employers and employees, requires the fulfillment of relevant duties and grants the necessary rights. It is worth admitting that the state of labor protection in Ukraine leaves much to be desired, the reasons for this are as follows: irresponsibility and indifference of enterprise managers; outdated and unreliable production equipment; lack of

qualified personnel who could implement an effective occupational health and safety management system at enterprises; imperfection of legislation in the field of labor protection; etc. It should be understood that against the background of the European integration of Ukraine, the implementation of European practices in all spheres of industry and social life is becoming more and more important. And labor protection is no exception, and it is quite logical that we take an example from European countries, because these countries are the most developed in all areas, including in the field of labor protection. We believe that Ukraine has a very high potential in the field of labor protection development, and the study and implementation of European experience will only accelerate this process. Preservation of life and health during work should be a priority issue for every state, because a healthy person is able to work and develop the country's economy much more efficiently than an injured person.

Ключові слова: *охорона праці, державна політика, державний нагляд, промислова безпека, управління охороною праці, соціальний захист працівників.*

Keywords: *labor protection, state policy, state supervision, industrial safety, labor protection management, social protection of workers.*

Актуальність теми. В наш час нещасні випадки на виробництві нерідко становляться буденністю, як би прикро не було це визнавати. Вони призводять до травм, спричиняють інвалідність, а інколи і взагалі до втрати життя. Варто визнати, що стан охорони праці в Україні залишає бажати кращого, причини цьому наступні: безвідповідальність та байдужість керівників підприємств; застаріле та ненадійне виробниче обладнання; відсутність кваліфікованих кадрів які б могли впровадити на підприємствах ефективну систему управління охороною праці; недосконалість законодавства у сфері охорони праці; тощо. Доречно буде зауважити , що безвідповідальність та байдужість керівників усіх рівнів у

сфері забезпечення безпеки праці найманих робітників спричиняє глобальне послаблення трудової дисципліни та ігнорування елементарних правил охорони праці, що в свою чергу призводить до настання нещасних випадків. Дуже потужною рушійною силою розвитку галузі охорони праці в Україні є євроінтеграційні процеси, метою яких є адаптація національного законодавства до законодавства Європейського Союзу. Для успішної адаптації законодавства необхідно провести реформування правової системи та поступово привести її у відповідність до європейських стандартів охорони праці.

Мета статті полягає у аналізі систем управління охороною праці європейських країн та їх державної політики у цій сфері і використання набутого досвіду в Україні.

Досвід країн Європи у сфері охорони праці.

Визнаним лідером з точки зору економічного та політичного благополуччя серед країн Європейського союзу варто вважати Федеративну республіку Німеччини, в якій функціонує та розвивається ефективна система соціального страхування. В Німеччині суттєвим фактором, який стимулює постійний розвиток охорони праці є наявність професійних спільнот (Berufsgenossenschaft), членами яких є всі підприємці. Метою цього об'єднання є страхування працівників від нещасних випадків на виробництві, а також професійних захворювань. Варто зауважити, що професійні захворювання є досить рідким явищем. Професійні спільноти мають на меті зведення статистики травмувань та летальних наслідків до мінімально можливих показників. Кількість членів професійних спільнот сягає понад 23 тисячі осіб. Професійні спільноти є об'єднаннями які не залежать ні від держави ні від політичних партій. Спільноти роботодавців, котрі об'єднані за територіально-галузевим принципом, є членами Федеральної асоціації союзів роботодавців (BDA) або Федеральної асоціації промисловості Німеччини (BDI). Причому фінансування спільноти здійснюється самими ж її членами

шляхом сплати страхових внесків. Тут існує певна закономірність яка полягає в тому, що чим більше травмованих робітників на підприємстві, тим більше коштів роботодавцю необхідно сплатити до профспілки. Тобто, прослідковується пряма фінансова зацікавленість роботодавців у створенні належних умов праці та виконання вимог безпеки, адже чим менше травмованих працівників тим менше коштів сплачує роботодавець. В такій ситуації виникає питання, щодо держави, а саме яким чином вона втручається та контролює безпеку праці. Відповідь полягає в тому, що державні структури Німеччини співпрацюють із профспілками разом у сфері вирішення нагальних проблем охорони праці. Важливим є те, що державний і профспілковий напрями виконують різні функції у сфері охорони праці та створення належних умов праці, котрі затверджені трудовим і соціальним законодавством. Певна своєрідність системи управління охороною праці в Німеччині полягає в тому, що законодавча база з однаковою «силою» захищає права як підприємців, так робітників. Головним органом у сфері охорони праці Німеччини є Міністерство Праці, якого, на жаль, немає в Україні (в Україні функціонує Державна служба з питань праці). Позитивний досвід Німеччини можна використовувати при виконанні правових завдань, котрі мають на меті покращення існуючого стану охорони праці в країні. Також варто додати, що в Німеччині формується новий підхід до охорони праці, котрий полягає у проведенні тренінгів, спрямованих на розробку нових законодавчих актів, новітніх технічних та організаційних рішень, котрі мають на меті покращення вже існуючого стану охорони праці та промислової безпеки. Таким чином, досвід Німеччини в сфері охорони праці є цінним та потребує більш детального вивчення вітчизняними законотворцями з метою створення в Україні гідного рівня охорони праці, котрий в свою чергу вбереже людей від виробничого травматизму [1,2].

У Франції законодавство з охорони праці являє собою досить потужну структуру, котра має суттєвий вплив на роботодавців. Нормативно-правова база з охорони праці Франції вимагає від роботодавців забезпечення роботи

служб охорони праці із залученням до цього лікарів спеціалізованих напрямків. Система навчання з охорони праці Франції є дуже розвинутою. Навчання здійснює Національний інститут охорони праці. У французькій системі управління охороною праці одним із головних принципів є взаємна відповідальність перед законом як працівників так і роботодавців за безпечні умови праці. Так у відповідності із Законом «Про гарантії проти професійних ризиків», прийнятим у 1991 р. на працівників покладений обов'язок дбати про власну безпеку та про безпеку своїх колег під час виконання своїх трудових обов'язків. Працівники, котрі допустили порушення зазначених правил, несуть покарання у вигляді сплати штрафів. В Україні ж штрафами контролюючі органи за порушення вимог охорони праці карають лише роботодавців, випадки покарань працівників зустрічаються дуже рідко. Воно й не дивно, адже в нашій країні до цього часу зберігся «пострадянський менталітет країни». Суть якого полягає в покаранні роботодавців за неналежний стан охорони праці, а ось про працівників держава ніби «забуває». Але це повною мірою є помилкою адже, лише рівна відповідальність всіх учасників трудового процесу приведе до належного рівня охорони праці на підприємствах. Основними принципами законодавчої бази Франції у сфері охорони праці є запровадження комплексного підходу з метою створення безпечних умов праці. Значна увага у Франції приділяється розвитку корпоративної культури, в якій працівники відчують особисту відповідальність за стан охорони праці на своєму робочому місці [2,3,4].

В Швейцарії законодавча база з охорони праці складається із декількох законів. По-перше це Закон «Про страхування від нещасних випадків» який включає в себе заходи спрямовані на профілактику нещасних випадків. По-друге це Закон «Про працю» котрий розглядає правові вимоги до сфери організації праці, котрі мають за мету усунення проблем, пов'язаних із створенням належних умов праці. Швейцарський інститут по страхуванню від нещасних випадків зафіксував за собою завдання, мета якого полягає у перевірці обладнання на предмет його відповідності діючим стандартам [4,5].

Як і в переважній більшості країн, в Латвії основним законодавчим документом, котрий регламентує галузь охорони праці є Закон «Про охорону праці». У відповідності до нього кожен роботодавець повинен створити належні умови праці, провести оцінку ризиків на підприємстві після чого вжити заходів зі зменшення рівня ризиків. Здійсненням контролю за станом охорони праці з боку держави займається Кабінет Міністрів та Міністерство добробуту. У підпорядкуванні цих установ перебувають Державна інспекція праці та Національна Рада трьохстороннього співробітництва. На ряду з державними структурами питаннями пов'язаними з охороною праці в Латвії займаються організації роботодавців, організації самоуправління та професійні спілки [2,6].

Згідно Конституції Фінляндії за стан охорони праці країні несуть відповідальність органи державної влади. Закон «Про охорону праці» був розроблений з метою удосконалення виробничого середовища і трудового клімату, а також з метою попередження травматизму працівників підприємств, а також професійних захворювань у процесі трудової діяльності. Окрім вищезгаданого закону у Фінляндії сформована нормативна база з захисту праці, в якій доречно згадати Закон «Про забезпечення охорони праці і співробітництво в сфері охорони праці». Даний Закон пояснює порядок виконання законодавчих актів, види контролю, а також інспекцію сфери охорони праці. Загальна кількість законодавчих актів у сфері охорони праці сягає близько 25 законів і більше ніж 80 указів від різних Міністерств. Кількість державних установ, які несуть відповідальність за дотримання норм з охорони праці також немало, це різні консультативні комітети до яких слід віднести Фінський інститут гігієни праці, Управління технологій безпеки, Національне агентство по контролю продукції в цілях забезпечення благополуччя та здоров'я населення [2,7].

Позитивним прикладом можна вважати досвід Естонії, яка до сьогоденішнього дня займається створенням чіткої системи державного

контролю охорони праці. Вагомим досягненням у розвитку системи охорони праці стала реорганізація Інспекції в Департамент трудового осередку, який перебуває в підпорядкуванні Міністерства соціальних справ. Метою його створення стала організація правової бази і контролю для забезпечення охорони праці. На сьогоднішній день питаннями у сфері охорони праці займається Інспекція праці і 14 регіональних підрозділів. У 1992 р. вступив в силу Закон «Про охорону праці», який поклав початок створенню інструкцій і програм по здійсненню нагляду. В них прописуються види та методи нагляду, вимоги до інспекторів, які здійснюють перевірку на підприємствах. [2,8].

Державна політика України у сфері охорони праці.

В нашій державі досить потужна законодавча база в сфері охорони праці, а саме: закони, постанови КМУ, нормативно-правові акти, накази і т.д., які встановлюють певні вимоги до роботодавців. Законодавство України у сфері охорони праці базується на: ст. 43,46 Конституції України [9], Законі України «Про охорону праці» [10], Кодексі законів про працю України [11], Законі України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [12], та інших Законах та нормативно-правових актах, прийнятих відповідно до цих законів (правилах, нормах, регламентах, положеннях, стандартах, інших документах).

Законодавча база України у сфері охорони праці має певні особливості та відмінності від законодавчої бази у країнах Європи. Важливим кроком нашої країни для реалізації законодавчих прав наших громадян, а саме права на охорону їх життя і здоров'я в процесі здійснення трудових обов'язків слід вважати прийняття у 1992 році Закону України «Про охорону праці». В цьому Законі визначаються права та обов'язки керівників підприємств, установ та організацій, які полягають у створенні безпечних умов праці для найманих робітників, додержання прав працівників передбачених чинним законодавством.

З метою контролю стану охорони праці було створено Національну раду з питань безпечної життєдіяльності населення при Кабінеті Міністрів України, Держгірпромнагляд (нині Держпраці) та його територіальні органи, Фонд соціального страхування від нещасних випадків (нині об'єднаний з пенсійним фондом), Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці, навчально-методичні центри охорони праці. Також були розроблені та реалізується державні, галузеві, регіональні програми підвищення рівня стану охорони праці. В державних адміністраціях (обласних та районних) функціонують ради з безпечної життєдіяльності. Варто зауважити, що в Україні з 1994 року випускається науково-виробничий журнал «Охорона праці». В якому розглядаються актуальні питання та проблематика сфери охорони праці.

Галузь охорони праці входить до сфери регулювання державної політики України. У відповідності до конституційного права кожен громадянин має право на належні та безпечні і здорові умови праці. Здійснення даної політики має спричинити постійне покращення умов праці, привести до зниження рівнів травматизму та професійних захворювань [13]. Політика України в галузі охорони праці сформована у відповідності до Конституції України та направлена на створення безпечних і нешкідливих умов праці, профілактики нещасних випадків і професійних захворювань. Беручи до уваги високий рівень травматизму на підприємствах, можна зробити висновок, що сфера охорони праці потребує реформування. Потрібні більш сучасні підходи та дії спрямовані на зменшення кількості випадків виробничого травматизму та професійних захворювань. З метою виправлення ситуації доцільним буде введення такого механізму управління охороною праці, коли керівнику підприємства буде економічно не доцільно мати шкідливі і небезпечні умови праці на підприємстві. І перші кроки в цьому напрямку вже зроблені. Зокрема розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо дерегуляції у сфері охорони праці шляхом зміни дозвільної системи на систему страхування

працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки”. Метою прийняття цього проекту Закону України є спрощення для роботодавців процедури виконання робіт підвищеної небезпеки та підвищення рівня їх відповідальності за стан охорони праці за рахунок запровадження обов’язкового страхування життя та здоров’я робітника.

Сучасне законодавство з охорони праці змушує роботодавця створювати належні, безпечні і здорові умови праці. В той же час для здобуття права виконання робіт підвищеної небезпеки та експлуатації (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки роботодавець повинен отримати дозволи у відповідності із статтею 21 Закону України “Про охорону праці”, а механізм та спосіб отримання цих дозволів визначено Порядком видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 № 1107 [14,15,16]. В той же час отримання дозвільних документів є досить довгою процедурою, а також пов’язаною з високою вартістю виконання експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб’єкта господарювання. Дана процедура в багатьох випадках має формальний характер. Навіть при позитивному експертному висновку відсутня гарантія створення безпечних умов праці, зокрема щодо виконання робіт підвищеної небезпеки, через відсутність у роботодавця достатньої мотивації для їх створення, в тому числі і фінансової (наприклад обов’язку відшкодувати заподіяну працівникові шкоду). Негативне сприйняття такої дозвільної процедури посилюється високими корупційними ризиками, які супроводжують дії посадових осіб Держпраці та постійно стають предметом уваги для правоохоронних органів. Аналіз стану виробничого травматизму в Україні показує, що на підприємствах України протягом 2015-2021 років зареєстровано 28031 нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Нещасні випадки передбачають компенсацію потерпілим та членам їх сімей у вигляді матеріальних виплат та

соціальних послуг. Цей тягар лягає на систему загальнообов'язкового державного соціального страхування, при цьому із кожним роком видатки постійно зростають [17,18].

Застосування європейського досвіду в Україні.

Світовий досвід відшкодування витрат спирається на широке залучення до цих процесів гарантій відшкодування збитків з систем страхування. Європейський досвід тривалий час базується на достатньо ефективній моделі, коли страхування є обов'язковою умовою для тих, хто веде бізнес, пов'язаний із підвищеними ризиками для працівників, коли ті, хто організовує виконання робіт підвищеної небезпеки, страхують свою відповідальність перед потенційними потерпілими. Тим самим забезпечується гарантія, що роботодавець буде мотивований створювати безпечні умови, а постраждалі отримають відшкодування збитків. У європейських країнах починаючи із 80 – 90 років XX століття набуло розвитку страхування відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, що може бути заподіяна навколишньому середовищу, життю, здоров'ю та майну третіх осіб внаслідок проведення господарчої діяльності цих суб'єктів. З початку 2000-х в країнах ЄС був рекомендований і впроваджується стандартний пакет страхових послуг BOP57 (business owners policy) для підприємств малого та середнього бізнесу. Цей пакет передбачає, що для підприємств є доцільним страхування наступних ризиків: цивільної відповідальності щодо компенсації втрат від можливих нещасних випадків, що можуть виникнути як на території об'єкту малого або середнього бізнесу, чи внаслідок використання продукції, що виробляється на цих об'єктах; цивільної відповідальності щодо шкоди, яка може бути нанесена в результаті споживання продуктів та послуг, що виробляються на таких підприємствах. Страхування відшкодування шкоди працівникам, яке також називають страхуванням компенсацій працівників. Таке страхування бізнесу, призначено для захисту у випадку, якщо працівник отримав травму або

захворів на роботі. Даний вид страхування може допомогти як роботодавцю, так і працівнику покрити витрати на медичні витрати, допомогу в разі смерті, втрачену зарплату, постійну або тимчасову непрацездатність, реабілітацію та перепідготовку. У багатьох країнах таке страхування є регламентованим в разі наявності на території такого підприємства підвищених ризиків появи нещасних випадків для працівників або третіх осіб [17,19,].

З огляду на зазначене, актуальним завданням для України є заміна дозвільних процедур у сфері охорони праці на інший, більш ефективний спосіб мотивації роботодавця до створення безпечних умов, а також забезпечення додаткового фінансового захисту працівника та членів його сім'ї у разі нанесення шкоди життю та здоров'ю. Запровадження системи страхування виконання робіт підвищеної небезпеки наблизитиме законодавчі регуляції в сфері охорони праці до принципів, які є загальновизнаними у світі. Держава здійснюватиме наглядову функцію у більш цивілізований спосіб, погоджуючи основні базові умови щодо укладення договорів страхування, включаючи такі параметри як страхова сума, порядок здійснення виплат та інше.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку.

Отже, провівши аналіз досвіду європейських країн у сфері охорони праці, можна зробити наступні висновки. В переважній більшості країн Європи структура охорони праці розвивається у двох напрямках: державному і профспілковому. Цей взаємозв'язок є досить корисним для вирішення нагальних потреб не лише в галузі охорони праці, але також і в інших сферах соціального життя.

З метою підвищення існуючого рівня охорони праці в Україні, на законодавчому рівні варто здійснити деякі заходи, а саме: налагодити систему обов'язкового страхування працівників від нещасних випадків на виробництві; створити спілки роботодавців та працівників для узгодження

питань у сфері охорони праці, що дасть змогу спільно слідкувати за станом охорони праці та постійно його покращувати; запровадити ризикоорієнтовані підходи у сфері охорони праці, що дасть змогу усувати небезпеки та небезпечні фактори на робочих місцях працівників.

Література

1. Охорона праці в Німеччині. URL: <https://pro-op.com.ua/article/371-qqq-17-m5-12-05-2017-organzatsya-ohoroni-prats-v-nmechchin-osnovn-zasadi-ta-suchaniy-stan>. (дата звернення: 22.07.2023).
2. Левченко І.М. Порівняльна характеристика законодавчої бази України та країн Європи у сфері охорони праці. *Наукові записки, серія: педагогічні науки*, випуск 200 с.30-33.
3. Кисельов І.Я. Порівняльне та міжнародне право : підручник для вузів : Дело, 1999. 728 с.
4. Ізюта П.О. Досвід європейських країн у сфері охорони праці. *Журнал «Інформація і право»* № 2 (11)/2014.
5. International Labour Conference. 79-th Session. 1992. Report V(l). Prevention of industrial disasters. – Geneva: ILO, P. 3.
6. Охорона праці в Латвії. URL: <https://ortus.rtu.lv/science/en/publications/17202> (дата звернення: 22.07.2023).
7. Охорона праці у Фінляндії. Джерело: сайт [www](http://www.infofinland.fi). URL: <https://www.infofinland.fi/uk/work-and-enterprise/employees-rights-and-obligations/health-and-safety-at-work>. (дата звернення: 22.07.2023).
8. Основні вимоги трудового законодавства Естонії. URL: <https://estonia.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/106-torgovelyno-jekonomichne-spivrobitnictvo/osnovni-umovi-trudovogo-zakonodavstva-estoniyi>. (дата перегляду: 22.07.2023).
9. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.

10. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. № 2695-XII. Дата оновлення 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення 22.07.2023).

11. Кодекс законів про працю України. Закон України від 10.12.1971. Дата оновлення 30.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32208?find=1&text#Text> (дата звернення: 22.07.2023).

12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV. Дата оновлення 29.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text> (дата звернення: 22.07.2023).

13. Л.В. Сусло Державна політика в галузі охорони праці. *Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.*

14. Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки: Постанова КМУ № 1107 від 26 жовтня 2011 року. Дата оновлення 24.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1107-2011-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 23.07.2023).

15. Перелік робіт з підвищеною небезпекою: Наказ Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0232-05#Text>. (дата звернення: 23.07.2023).

16. Про затвердження переліку машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова КМУ від 03.02.2021 № 77. Дата оновлення: 25.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-2021-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 23.07.2023).

17. Пояснювальна записка до проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо дерегуляції у сфері охорони праці шляхом зміни дозвільної системи на систему страхування працівників, які

виконують роботи підвищеної небезпеки”. URL:
<https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=7b623c3d-748c-480b-b973-2d24db8ab623&title=ProektZakonuUkrainiproVnesenniaZminDoDeiakikhZakonivUkrainiSchodoDereguliatsiiUSferiOkhoroniPratsiShliakhomZminiDozvilnoiSistemiNaSistemuStrakhuvanniaPratsivnikiv-YakiVikonuiutRobotiPidvischenoiNebezpeki>. (дата звернення: 23.07.2023).

18. Стан виробничого травматизму. URL:
<https://dsp.gov.ua/category/diyalnist/travmatyzm-statystyka-prychyny/> (дата звернення 23.07.2023).

19. BOP57 (business owners policy). URL:
<https://www.investopedia.com/terms/business-owners-policy.asp>. (дата перегляду: 23.07.2023).

References

1. Sluzhba okhorony pratsi (2017), “Labor protection in Germany”, available at: <https://pro-op.com.ua/article/371-qqq-17-m5-12-05-2017-organizatsiya-okhoroni-prats-v-nmechchin-osnovn-zasadi-ta-suchaniy-stan> (Accessed 22.07.2023).
2. Levchenko, I.M. (2022), “Comparative characteristics of the legislative base of Ukraine and European countries in the field of labor protection”, *Naukovi zapysky, seriia: pedahohichni nauky*, vol. 200, pp. 30-33.
3. Kysel'ov, I.Ya. (1999), *Porivnial'ne ta mizhnarodne pravo* [Comparative and international law], Delo, Kyiv, Ukraine.
4. Izuita, P.O. (2014), “Experience of European countries in the field of labor protection”, *Informatsiia i pravo*, vol. 2 (11).
5. ILO (1992), International Labour Conference. 79-th Session. Report V(I). Prevention of industrial disasters, ILO, Geneva:

6. Ieviņš, J. Bartušauskis, J. and Melko, A. (2013), “System of Labour Protection in Latvia”, available at: <https://ortus.rtu.lv/science/en/publications/17202> (Accessed 22.07.2023).

7. InfoFinland (2023), “Labor protection in Finland”, available at: <https://www.infofinland.fi/uk/work-and-enterprise/employees-rights-and-obligations/health-and-safety-at-work> (Accessed 22.07.2023).

8. State sites of Ukraine Embassy of Ukraine in the Republic of Estonia (2021), “Basic requirements of Estonian labor legislation”, available at: <https://estonia.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/106-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo/osnovni-umovi-trudovogo-zakonodavstva-estoniyi> (data perehliadu: 22.07.2023).

9. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), “The Constitution of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 25 July 2023).

10. Verkhovna Rada of Ukraine (1992), The Law of Ukraine “On Labor Protection”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (Accessed 22.07.2023).

11. Verkhovna Rada of Ukraine (1971), “The Labor Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32208?find=1&text#Text> (Accessed 22.07.2023).

12. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine “On Mandatory State Social Insurance against Industrial Accident and Occupational Disease that Caused Disability”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text> (Accessed 22.07.2023).

13. Suslo, L.V. (2015), Derzhavna polityka v haluzi okhorony pratsi [State policy in the field of labor protection], Planer, Vinnytsia, Ukraine.

14. Cabinet of Ministers of Ukraine (2011), Resolution “On the approval of the Procedure for Issuing Permits to Perform High-Danger Works and to Operate (Use) High-Danger Machines, Mechanisms, and Equipment”, available at:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1107-2011-%D0%BF#Text> (Accessed 23.07.2023).

15. Derzhnahliadokhoronpratsi (2005), “List of works with increased danger”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0232-05#Text> (Accessed 23.07.2023).

16. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution “On approval of the list of machines, mechanisms, equipment of increased danger and making changes to some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-2021-%D0%BF#Text> (Accessed 23.07.2023).

17. Ministry of Economy of Ukraine (2023), “Explanatory note to the draft Law of Ukraine "On Amendments to Some Laws of Ukraine Regarding Deregulation in the Field of Labor Protection by Changing the Permit System to the Insurance System for Workers Performing High-Danger Work"”, available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=7b623c3d-748c-480b-b973-2d24db8ab623&title=ProektZakonuUkrainiproVnesenniaZminDoDeiakikhZakoni vUkrainiSchodoDereguliatsiiUSferiOkhoroniPratsiShliakhomZminiDozvilnoiSistemiNaSistemuStrakhuvanniaPratsivnikiv-YakiVikonuiutRobotiPidvischenoiNebezpeki> (Accessed 23.07.2023).

18. State Service of Ukraine on Labor Issues (2023), “State of industrial injury”, available at: <https://dsp.gov.ua/category/diyalnist/travmatyzm-statystyka-prychyny/> (Accessed 23.07.2023).

19. investopedia (2023), “BOP57 (business owners policy)”, available at: <https://www.investopedia.com/terms/business-owners-policy.asp> (Accessed 23.07.2023).

Стаття надійшла до редакції 09.08.2023 р.